

Bestuursverslag

Stichting tot behoud der molens Goeree-Overflakkee 2020

Molen De Korenbloem Sommeldijk

Conform RJK 2020/C1

Definitieve versie: 20210426

Aanleiding

Stichting tot behoud der molens Goeree-Overflakkee, hierna te noemen Molenstichting, ontvangt jaarlijks subsidie van onder meer de gemeente Goeree-Overflakkee. Gelet op het feit dat de hoogte van de subsidie meer dan € 75.000,- bedraagt, moet op grond van de Algemene subsidieverordening Goeree-Overflakkee 2005 bij het verzoek tot vaststellen van de subsidie ook een accountantsverklaring worden overgelegd.

Visser & Visser uit Middelharnis heeft van de Molenstichting de opdracht gekregen om voor de stichting de stukken van 2020 te controleren en bij akkoord een controleverklaring af te geven.

Om een goede controle uit te kunnen voeren moet door de stichting de nodige stukken worden overlegd. Een bestuursverslag van het voorgaande jaar maakt daar onderdeel van uit. Het verslag is conform de richtlijn RJK 2020/C1 opgesteld.

In dit verslag legt de Molenstichting verantwoording af over de gang van zaken en het gevoerde beleid in 2020.

Vastgesteld: d.d. 26 april 2021

Noot: naar aanleiding van de accountantscontrole is het bestuursverslag na de bestuursvergadering van 26 april 2021 nog op een aantal punten aangepast.

Inleiding

Het hoofddoel van de stichting is het in standhouden van de molens. Om dit te bekostigen is de stichting vrijwel geheel afhankelijk van subsidies van het rijk, de provincie en de gemeente. De Molenstichting is geen fondsenwervende organisatie.

De Molenstichting heeft wel een inspanningsverplichting om extra middelen te verkrijgen om overheidsbeperkingen op te vangen. Daartoe worden inspanningen gedaan om extra gelden te verwerven bij stichtingen, welke zich inzetten voor het behoud van historisch erfgoed, alsmede bij bedrijven en particulieren. Tot heden gaat dit om relatief beperkte bedragen op het totaal van de jaarlijkse begroting.

Onderwerpen

Het bestuursverslag bevat in ieder geval informatie over:

- 1) de doelstelling, missie en visie;
- 2) de belangrijkste risico's en onzekerheden;
- 3) de doelrealisatie;
- 4) het financieel beleid;
- 5) de governance;
- 6) de communicatie met belanghebbenden;
- 7) de verwachte gang van zaken; en
- 8) maatschappelijke aspecten van ondernemen.

1) Doelstelling, missie en visie

Doelstelling

De molenstichting heeft als doel het behoud van de historische molens op Goeree-Overflakkee, teneinde - de molens in stand te houden en een functie te laten vervullen als cultuurhistorisch erfgoed, en voorts alles wat daarmee verband houdt - of daartoe bevorderlijk kan zijn.

De stichting tracht dit doel te bereiken door:

- a. het aankopen, beheren, exploiteren en regelmatig in werking stellen van de molens;
- b. het bevorderen van een verantwoorde inrichting van de omgeving van de molens;
- c. het adviseren, ondersteunen en bijstaan van anderen die molens - in het werkgebied bezitten, beheren en exploiteren;
- d. het (doen) organiseren van activiteiten die het doel kunnen bevorderen;
- e. de verwerving van financiële middelen;
- f. het interesseren van een breed publiek voor de molens en hun behoud;
- g. g. het onderhouden van contacten met andere instanties met een vergelijkbare doelstelling;
- h. alle andere wettige middelen die het doel kunnen bevorderen.

Missie

Het bestuur van de Molenstichting zet zich samen met de molenaars en de molengidsen in om de 11 molens die in haar beheer zijn, goed te onderhouden, te exploiteren, draaiende te houden en onder de aandacht te brengen bij jong en oud, zodat deze waardevolle, beeldbepalende cultuurhistorische gebouwen van Goeree-Overflakkee in stand blijven, beschermd worden en hun recht op de wind behouden.

Visie

De molens van de Goeree-Overflakkee zijn belangrijke beeldbepalende iconen van het cultuurhistorische erfgoed op Goeree-Overflakkee. Bezoekers, jong en oud, van ver weg of dichtbij voelen zich welkom op de molen waar “het verhaal van de molen” wordt verteld en te beleven is.

2) Informatie over belangrijkste risico's en onzekerheden

Subsidies

Voor het regulier onderhoud en beheer van de molens is de stichting grotendeels afhankelijk van subsidies van onder andere rijk, provincie en gemeente. Alhoewel er vanuit overheden veel belangstelling voor cultureel erfgoed, zijn subsidies gevoelig voor bezuinigingen. Dit vraagt om een goede relatie met de subsidieverstrekkers en afstemming tussen de beschikbare financiële middelen en de planning van het onderhoud, zodat de molens in een goede staat van onderhoud en draaivaardig blijven. Dit is ook van belang om bezoek op een veilige manier op de molens te kunnen ontvangen.

Restauraties en verborgen gebreken

Molens zijn gebouwen, die al meer dan twee of drie eeuwen weer en wind hebben doorstaan. Daarnaast zijn het werktuigen en daarmee onderhevig aan slijtage. Restauratie is soms noodzakelijk of komt tijdens regulier onderhoud een verborgen gebrek aan het licht. Dit brengt niet alleen extra kosten met zich mee die niet altijd uit bestaande middelen kunnen worden gefinancierd, maar kunnen ook ertoe leiden dat een molen (mede vanuit het oogpunt van veiligheid) stil moet worden gezet. Voor dergelijke projecten zijn weliswaar aanvullende subsidies beschikbaar of kunnen fondsen worden aangeschreven, maar onzeker blijft of aanvragen ook daadwerkelijk voor 100% van het aangevraagde bedrag worden toegewezen. Het is echter voor het bestuur een uitdaging om voor dergelijke grootschalige projecten de financiering rond te krijgen.

Bemensing

De vrijwillige molenaars zijn van essentieel belang om de molens draaiende te houden. De gemiddelde leeftijd van de molenaars is hoog en opvolging is niet altijd makkelijk te vinden. De stichting wil zich de komende jaren inzetten om jongeren uit het voorgezet onderwijs en beroepsonderwijs te betrekken bij de molens om op deze manier jongeren geïnteresseerd te krijgen voor het vakmanschap.

Covid-19 virus

Sinds maart 2020 heeft de samenleving in Nederland te maken met het Covid-19 virus. De maatregelen om het virus in te dammen en controleerbaar te houden, heeft ook gevolgen voor de Molenstichting. De molens zijn sinds het uitbreken van de crisis gesloten voor publiek. De molenaars draaien nog wel op de molen, maar in de molens mag en kan geen bezoek worden ontvangen. De relatief kleine ruimtes kunnen niet corona-proof worden ingericht en een aantal molenaars zit ook in de kwetsbare doelgroep.

Sinds maart 2020 zijn alle evenementen geannuleerd en zijn de schoolexcursies ook niet doorgegaan. Publiek wordt alleen in kleine aantallen buiten de molen te woord gestaan door de molenaar. Het niet kunnen ontvangen van publiek (jong en oud) is door de stichting als een gemis ervaren. Dit is voor de stichting een belangrijke manier om het verhaal van de molen aan een breed publiek onder de aandacht te brengen.

3) Informatie over doelrealisatie

Algemeen

Het bestuur van de Molenstichting is in 2020 zes keer bij elkaar gekomen en heeft één keer overleg gehad met de verantwoordelijke wethouder, welke wordt ondersteund door de beleidsadviseur cultuur en erfgoed. De gezamenlijke vergadering in het voor- en najaar met de molenaars en molengidsen is vanwege corona niet doorgegaan.

Tijdens de bestuursvergaderingen staan de volgende onderwerpen standaard op de agenda:

- bouwzaken: regulier onderhoud, groot onderhoud en restauraties, stand van zaken, voortgang en knelpunten;
- molenaarszaken; veiligheid in en rondom de molen, toegankelijkheid van de molen;
- financiën: subsidies; lopende aanvragen, verantwoording, financiële planning in relatie met beheer, onderhoud en restauraties van de molens
- PR en communicatie; website, inzet social media, brochure, molengidsen, openstellen molens bij lokale en regionale evenementen

Op deze manier wordt de voortgang van lopende zaken besproken en vindt afstemming plaats over de verder te nemen stappen. Daarnaast wordt vastgelegd wie wat verder oppakt, mocht een taak nog niet specifiek zijn toebedeeld aan een bestuurslid. In 2019 is een start gemaakt met het opstellen van een document waarin de taken van de bestuursleden en adviseurs worden vastgelegd.

Beheer en onderhoud van de molens

In 2020 is een aantal molens geschilderd, waaronder Oude-Tonge, Dirksland en Den Bommel. Daarnaast is er regulier onderhoud uitgevoerd om de molens draaivaardig en in goede staat van onderhoud te houden. De molenaars geven aan het einde van het jaar aan welke werkzaamheden zij het komende jaar verwachten die moeten worden uitgevoerd. Met een regelmaat wordt ook advies gevraagd aan deskundigen op het terrein van molenonderhoud, waar onder technisch onderhoud van de molen, brandpreventie en insectenbestrijding.

Restauraties

In 2020 is de grootschalige restauratie van molen De Eendracht te Dirksland afgerond. Eind 2020 is een start gemaakt met grootschalig onderhoud van molen De Zwaan in Ouddorp. Het voeghout was zodanig aangetast door de Bonte knaagkever, dat deze vervangen moest worden om de molen weer veilig te kunnen laten draaien.

Voor zowel beheer, onderhoud als restauraties wordt een plan van aanpak en een (financiële) planning gemaakt. Dit vraagt een nauwe afstemming tussen de penningmeester en de commissie bouwzaken. Geprobeerd wordt om de staat van onderhoud per molen zo compleet mogelijk in beeld te krijgen en te houden, zodat de financiële planning daarop kan worden afgestemd.

Gesprekken met de molenaars

Het bestuur zet zich samen met de molenaars in om haar 11 molens draaiende en in een goede conditie te houden. Naar aanleiding van de gesprekken tussen bestuur en molenaars is in 2019 besloten een tweetal molens meer publieksvriendelijk te maken. Door de coronamaatregelen in 2020 heeft dit nog geen gevolg gekregen.

Doordat de voor- en najaarsvergadering in 2020 niet zijn doorgegaan, zijn de molenaars en molengidsen twee keer door middel van een brief van de voorzitter geïnformeerd over de ontwikkelingen binnen de stichting.

Communicatie en promotie

Een ander belangrijk speerpunt van het bestuur is communicatie en promotie. De stichting zet zich op verschillende manieren in om de molens bij een breed publiek onder de aandacht te brengen. Door de corona-crisis kon in 2020 helaas geen publiek op de molen worden ontvangen. De stichting is wel actiever geworden op Facebook en Instagram, zie <https://www.facebook.com/gomolens> en <https://www.instagram.com/gomolens/> Ook de website www.gomolens.nl wordt zo actueel mogelijk gehouden.

In 2020 heeft de stichting aan DINK Creatief Bureau de opdracht gegeven om een nieuwe brochure te ontwikkelen en een vijftal filmpjes. De brochure wordt begin mei 2021 opgeleverd evenals de filmpjes. Naast een eigen bijdrage heeft het prins Bernard Cultuurfonds hiervoor een bijdrage toegekend en Coöperatie Deltawind. De filmpjes worden ook voor educatieve doeleinden ingezet.

Bovengenoemde onderwerpen komen naast bouwzaken, financiën en veiligheid in en rondom de molen terug op de agenda tijdens de bestuursvergaderingen.

4) Informatie over financieel beleid

Hoofddoel van de stichting is het in standhouden van de molens". Om dit te bekostigen is de stichting vrijwel geheel afhankelijk van het Rijk, de Provincie en de Gemeente. In die zin zijn wij geen fondsenwervende organisatie. Wel hebben we als stichting een inspanningsverplichting om ook extra middelen te verkrijgen om overheidsbeperkingen op te vangen.

Daartoe worden inspanningen gedaan om extra gelden te verwerven bij stichtingen of fondsen welke zich inzetten voor het behoud van historisch erfgoed, alsmede bij bedrijven en particulieren. Tot heden gaat dit om relatief beperkte bedragen op het totaal van de jaarlijkse begroting.

Voor 2020 was er een onderhoudsplanning beoogd boven de begrote onderhoudskosten. Verwacht werd dat de begrote kosten in de jaarbegroting met rond € 45.000,- overschreden zou worden tot een totaalbedrag van € 225.000,-. Feitelijke overschrijding was ca € 12.000 hoger. Tot een totaal bedrag van € 236.598.

De oorzaak hiervan zijn onvoorziene kosten in het onderhoud van de molen in Dirksland m.b.t. het voegwerk, alsmede de schade in de molen te Ouddorp, welke een ernstig aantasting heeft van ongedierte in het houtwerk. De ernst van de schade was groter dan voorzien en is hersteld in 2020 / met een uitloop naar 2021.

5) Informatie over governance

In 2020 had het bestuur van de stichting de volgende samenstelling;

Functie	Naam
Voorzitter	Dhr. C.A. Kleijwegt
Secretaris	Mevr. A.M.E. Elema
Penningmeester	Dhr. Th. Gille
Lid en adviseur bouwzaken t/m april 2020	Dhr. A.A.M. Lambregts
Lid en bouwzaken (vanaf september 2019)	Dhr. H.G.H. den Boer

Lid en PR / communicatie	Dhr. W. Bosdijk
Adviseur molenaars	Dhr. W. de Vries
Adviseur bestuurszaken	Dhr. L. Vroegindeweyj

Het bestuur en haar adviseurs zetten zich allen belangeloos in voor de stichting. Daarnaast kent de stichting een groep van zo'n 15 molenaars en 6 molengidsen, die zich eveneens belangeloos inzetten.

6) Informatie over communicatie met belanghebbenden

In onderstaande tabel is weergegeven welke doelgroepen de molenstichting erkend en op welke wijze met de verschillende doelgroepen in 2020 is gecommuniceerd.

Doelgroep	Belang voor de stichting	Wijze van communiceren
Molenaars	Houden de molens draaiende en voeren klein onderhoud uit. Tevens gastheren op hun eigen molen.	Directe lijntjes met bestuurslid bouwzaken en communicatie, tweemaal brief voorzitter en kerst-attentie.
Molengidsen	Gastheren en vrouwen van de molens tijdens evenementen en rondleidingen (o.a. schoolbezoeken)	Zijn in 2020 niet bij elkaar geweest wegens annulering van alle activiteiten. Hebben ook de brief van de voorzitter ontvangen en kerst-attentie.
Gemeente Goeree-Overflakkee	Belangrijke subsidieverstrekker voor regulier en groot onderhoud, daarnaast facilitaire ondersteuning.	In 2020 een keer overleg geweest met de portefeuillehouder. Directe contacten met beleidsadviseur cultureel erfgoed en als deelnemer Erfgoedlijn Goeree-Overflakkee
Provincie Zuid-Holland (RCE)	Belangrijke subsidieverstrekker, zoals draaipremie en groot onderhoud.	Via mail, telefonisch en tijdens aanvragen subsidies groot onderhoud.
Bezoekers	Draagvlak bij omwonenden, bezoekers voor draagvlak voor o.a. behoud cultuurhistorisch erfgoed, behoud molenbiotoop.	Publicaties in de lokale kranten en social media.
Basisonderwijs	Kinderen bewust maken van cultuurhistorisch erfgoed en het indirect vergroten van het draagvlak voor het behoud.	In 2020 allemaal geannuleerd in verband met corona.
Sponsors	Belangrijke medefinanciers bij met name grootschalige restauraties.	Publicaties in de lokale kranten en social media.
Andere molenstichtingen, zoals Molenstichting Hoeksche Waard	Kennis en informatie uitwisseling	Via mail en directe contacten.

De Hollandsche Molen en Molenplatform Zuid-Holland	Kennisplatform, ondersteuning bij projecten, belangenbehartiging.	Bijwonen digitale bijeenkomsten
--	---	---------------------------------

Daarnaast heeft de stichting een website www.gomolens.nl en is een nieuwe brochure over de molens in ontwikkeling. In 2020 is extra ingezet op social media.

7) Informatie over de verwachte gang van zaken*

De komende periode zal de stichting zich inzetten voor de volgende taken:

- uitvoeren regulier onderhoud (planning uitvoering en koppeling financieel beleid), waarbij de onderhoudswerkzaamheden in de SIM aanvraag 2019-2024 leidraad zijn.
- afwikkelen van lopende subsidie/sponsoring aanvragen en zoeken naar nieuwe mogelijkheden
- uitvoeren restauraties (o.a. d'Oranjeboom te Nieuwe-Tonge, De Korenbloem te Sommeldijk)
- uitvoering pilot publieksvriendelijke maken van twee molens
- regelen opslag voor molen gerelateerde onderdelen
- presentatie nieuwe brochure
- werving molengidsen
- openstellen van de molens tijdens landelijke, eilandelijke en dorpsevenementen
- ontvangen van scholen en
- betrekken van voortgezet- en technisch beroepsonderwijs (investeren in de toekomst)

* Onder voorbehoud van de actuele situatie rondom het Covid-19 virus.

Onderhoudskosten voor 2021

Voor 2021 is er een onderhoudsplanning beoogd boven de begrootte meerjaren onderhoudskosten. Verwacht wordt dat de begrote kosten rond de € 251.500 zullen bedragen. Aan renovatiesubsidie t.b.v. de molen Nieuwe-Tonge is van de provincie Zuid-Holland € 46.000 ontvangen. Begrote onderhoudskosten regulier € 180.000. Daarmee zijn de verwachte jaarkosten, 2021, na aftrek van de extra subsidie per saldo € 25.000 hoger dan in de meer-jaren begroting.

De oorzaak hiervan ligt grotendeels in het extra onderhoud aan de molen te Ouddorp, als aangegeven in paragraaf 4). Dit was onvoorzien en is/wordt hersteld in 2020/2021.

8) Maatschappelijke aspecten van het ondernemen.

De Molenstichting zet zich in om de 11 molens op Goeree-Overflakkee ook de komende jaren in goede staat van onderhoud en maalvaardig te houden. De stichting is van mening dat de molens een belangrijk onderdeel zijn van het cultuurhistorisch erfgoed van Goeree-Overflakkee.

De stichting is zich bewust dat het steeds belangrijk wordt om publiek (omwonenden, inwoners van het dorp waar de molen staat, bezoekers (jong en oud) naar de molen te halen en "het verhaal van de molen" te laten zien en te vertellen. Dit om draagvlak voor het behoud van de molens te creëren en ook aan subsidieverstrekkers te kunnen laten zien dat de molens het behouden waard zijn.

2.1 Begroting 2021

Baten

Omschrijving	begroot 2022	begroot 2021	Realisatie 2020
1 Bijdrage Gemeente GO	85.000	84.200	83.350
2 Onderhoudsbijdrage Rijk	53.329	53.329	58.581
3 Onderhoudsbijdrage provincie	43.805	43.805	43.805
4 Extra bijdrage gemeente GO	30.000	30.000	30.000
5 Maal- en draaipremie provincie	4.100	4.100	3.575
6 Donateurs /overige baten	2.000	2.000	10.855
7 Sponsoring	5.000	5.000	3.937
8 Rente			
9 Diversen			
10 Renovatie subsidie provincie (60%)	76.000	46.055	
11			
Totaal baten	299.234	268.489	234.103

Las- ten

1 Onderhoudskosten 11 molens Uitgesteld PM	271.502	251.379	236.598
2 Verzekeringen			
Brand-storm	22.550	22.400	22.234
Aansprakelijkheidsverzekering	1.575	1.550	1.499
CAR verzekering	1.375	1.350	1.298
3 Belastingen/Heffingen	3.000	2.000	1.193
4 Brand-/bliksembeveiliging	2.000	2.000	686
5 Administratie en overige kosten stich- ting	4.000	4.000	5.879
6 Bankkosten	200	200	178
7 Vergoeding molenaars/onkosten	4.100	4.100	3.934
8 Energiekosten	500	500	80
9 Promotie	2.000	2.000	413
10 Diversen	1.000	1.000	2.166
11			
Totaal lasten	313.802	292.479	276.158
Totaal baten	297.234	268.489	234.103
Totaal lasten	313.802	292.479	276.158
Saldo baten minus lasten	-14.568	-23.990	-42.055